

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 484/2014-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. septembra 2014 predbežne prerokoval sťažnosť P. B. vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Nové Zámky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 180/2010 a postupom Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 3 To 104/2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. B. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. júla 2014 doručená sťažnosť P. B. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Nové Zámky (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 180/2010 a postupom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 To 104/2011.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu sp. zn. 2 T 180/2010 z 29. septembra 2011 (ďalej len „rozsudok okresného súdu z 29. septembra 2011“) uznaný vinným zo spáchania skutkov: 1. pre zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1 a 2 písm. d) v súbehu so zločinom porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1 a 2 písm. b) a ods. 3 písm. c) Trestného zákona; 2. pre zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1 a 2 písm. c) a d) Trestného zákona v súbehu so zločinom porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1 a 2 písm. b) a ods. 3 písm. a) Trestného zákona; 3. pre zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1 a 2 písm. d) v súbehu so zločinom porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1 a 2 písm. b) a ods. 3 písm. a) Trestného zákona; 4. pre zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1 a 2 písm. d) Trestného zákona v súbehu so zločinom porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1 a 2 písm. b) a ods. 3 písm. a) Trestného zákona; 5. pre trestný čin lúpeže podľa § 234 ods. 1 Trestného zákona v súbehu s trestným činom porušovania domovej slobody podľa § 238 ods. 1 a 2 Trestného zákona; 6. pre prečin krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. a) a ods. 3 písm. b) Trestného zákona v súbehu so zločinom porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona a napokon 7. pre trestný čin krádeže podľa § 247 ods. 2 písm. a) Trestného zákona v súbehu s trestným činom porušovania domovej slobody podľa § 238 ods. 1 a 2 Trestného zákona.

Za skutky v bode 1, 2, 3, 4 a 6 mu bol podľa § 188 ods. 2 Trestného zákona, § 41 ods. 1 a 2 Trestného zákona a § 38 ods. 2 Trestného zákona s prihliadnutím na poľahčujúce okolnosti podľa § 36 písm. l) a n) Trestného zákona a priťažujúce okolnosti uvedené v § 37 písm. h) a m) Trestného zákona uložený úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 12 rokov nepodmienečne.

Za skutky v bode 5 a 7 mu bol podľa § 234 ods. 1 Trestného zákona a § 35 ods. 2 a 3 Trestného zákona uložený súhrnný trest odňatia slobody v trvaní 7 rokov nepodmienečne, pričom zároveň bol zrušený výrok o treste Okresného súdu Galanta sp. zn. SA-2T/103/00 z 5. decembra 2007 týkajúci sa sťažovateľa, ako aj všetky rozhodnutia obsahovo na tento výrok nadväzujúce, pokiaľ jeho zrušením stratili podklad.

Proti uvedenému rozsudku okresného súdu z 29. septembra 2011 podal sťažovateľ odvolanie, v ktorom poukázal na porušenie svojich práv v dôsledku toho, že mu v prípravnom konaní nebol po celý čas pridelený obhajca a nebolo mu doručené žiadne uznesenie okresného súdu týkajúce sa ustanovenia obhajcu. Po konzultáciách s jeho obhajcom vzal sťažovateľ 29. februára 2012 svoje odvolanie späť.

Sťažovateľ 3. septembra 2012 podal v predmetnej veci dovolanie z dôvodov podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, v ktorom poukázal na porušenie jeho práv obhajoby. Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie sťažovateľa podľa § 382 písm. d) Trestného poriadku odmietol pre nesplnenie jednej zo základných podmienok podľa § 379 Trestného poriadku.

Sťažovateľ následne v predmetnej veci podal 4. marca 2013 podnet na dovolanie na Ministerstve spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“) podľa § 369 ods. 1 Trestného poriadku v spojení s § 372 ods. 1 Trestného poriadku, v ktorom poukázal na porušenie svojich práv obhajoby v súvislosti so skutočnosťou, že mu v priebehu prípravného konania nebol ustanovený obhajca. Ministerstvo spravodlivosti sťažovateľovi odpovedalo podaním z 25. mája 2013, v ktorom sa podľa sťažovateľa jeho argumentáciou týkajúcou sa porušenia práv obhajoby dostatočne nezaoberalo a ktorým jeho podnet ako nedôvodný zamietlo.

Sťažovateľ 18. novembra 2013 podal v jeho trestnej veci návrh na povolenie obnovy konania, ktorý odôvodnil poukazom na právne účinky nálezov ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 106/2011 z 28. novembra 2012, ako aj poukazom na porušenie jeho práv obhajoby, a zároveň požiadal okresný súd o opätovné prehodnotenie uložených trestov. Okresný súd povolil obnovu konania v predmetnej veci v časti uloženého úhrnného trestu v trvaní 12 rokov a v tejto časti zároveň pôvodný rozsudok okresného súdu z 29. septembra 2011 zrušil.

Okresný súd sťažovateľovi rozsudkom okresného súdu z 10. apríla 2014 uložil trest odňatia slobody v trvaní 9 rokov nepodmienečne, proti ktorému podal sťažovateľ odvolanie. Krajský súd vyniesol rozsudok sp. zn. 3 To 104/2011 z 11. júna 2014 (ďalej aj „rozsudok

krajského súdu z 11. mája 2014“), ktorým sťažovateľovi uložil trest vo výmere 9 rokov nepodmienečne, avšak jeho argumentáciou týkajúcou sa porušenia práv obhajoby sa v ňom nezaoberal.

Všeobecné súdy zúčastnené na rozhodovaní v predmetnej veci podľa sťažovateľa nepostupovali v súlade s ústavou, čoho dôkazom je, že v samotnom pôvodnom rozsudku boli vynesené dva tresty za pokračovací trestný čin.

Na základe uvedeného sťažovateľ požiadal ústavný súd, aby vydal nález, v ktorom vysloví, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 180/2010 a krajský súd v konaní vedenom pod sp. zn. 3 To 104/2011 porušili jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, priznal mu primerané finančné zadost'učinenie v sume 35 000 €, prikázal krajskému súdu vymazať jeho odsúdenie z registra trestov a priznal mu náhradu trov právneho zastúpenia.

V závere svojej sťažnosti sťažovateľ požiadal o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom konania pred ústavným súdom je neperfektná sťažnosť sťažovateľa, v ktorej namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 180/2010 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 To 104/2011. K namietanému porušeniu označeného základného práva sťažovateľa malo dôjsť v dôsledku toho, že všeobecné súdy zúčastnené na rozhodovaní v jeho veci sa nezaoberali jeho argumentáciou týkajúcou sa porušenia jeho práva obhajoby, v rámci ktorej namietal, že počas celej doby trvania prípravného konania mu nebol ustanovený obhajca, a taktiež v dôsledku toho, že v predmetnej veci tieto súdy vyniesli rozhodnutia, ktorými porušili jeho bližšie neurčené práva zaručené ústavou (v tejto súvislosti sťažovateľ poukázal na skutočnosť, že rozsudok okresného súdu z 10. apríla 2014 bol zrušený rozsudkom krajského súdu z 11. júna 2014).

K namietanému porušeniu označeného práva postupom okresného súdu

Ústavný súd vo svojom rozhodovaní vychádza z ústavného princípu subsidiarity svojej právomoci vo vzťahu k všeobecným súdom vyplývajúceho z čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého rozhoduje o individuálnych sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vo veci porušenia ich základných práv alebo slobôd v tých prípadoch, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

V tejto súvislosti ústavný súd opakovane zdôraznil, že trestné konanie od svojho začiatku až po jeho koniec je procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií ochrany práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho

skončení možno na ústavnom súde namietať pochybenia znamenajúce porušenia práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (napr. Zívala III. ÚS 3/02, Ölveczky III. ÚS 18/04, Mamonov III. ÚS 75/05, Karlin IV. ÚS 76/05).

Ústavný súd zastáva názor, že nie je iba jeho povinnosťou ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti zabezpečovať v rámci svojej rozhodovacej právomoci ochranu základných práv a slobôd vrátane rešpektovania záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná. Túto povinnosť majú aj všeobecné súdy ako primárni ochrancovia ústavnosti (napr. III. ÚS 79/02).

Sťažovateľ v sťažnosti predkladá argumentáciu proti rozsudkom okresného súdu z 29. septembra 201 a 10. apríla 2014, avšak v predmetnom konaní mal možnosť v rámci jeho ďalšieho priebehu predkladať v záujme ochrany svojich práv všetky svoje zásadné námietky prostredníctvom využitia účinného prostriedku nápravy poskytnutého mu v Trestnom poriadku – odvolania, ktorého posúdenie patrí do právomoci príslušného krajského súdu, ktorý je oprávnený posúdiť všetky právne a skutkové okolnosti daného prípadu a rozhodnúť v predmetnej veci.

Z uvedeného vyplýva, že realizáciou svojich práv obhajoby v priebehu uvedeného konania mal sťažovateľ možnosť účinným spôsobom namietať porušenie svojich práv, a preto ústavný súd jeho sťažnosť v tejto časti pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

K namietanému porušeniu označeného práva postupom krajského súdu

Zo sťažnosti sťažovateľa a z jej príloh, ako aj z listín zaobstaraných zo spisového materiálu v predmetnej veci ústavným súdom vyplýva, že uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tdo 74/2012 z 11. decembra 2012 bolo dovolanie sťažovateľa, v ktorom predložil svoju argumentáciu týkajúcu sa porušenia jeho práv obhajoby v prípravnom konaní, odmietnuté pre nesplnenie podmienky podľa § 372 ods. 1 Trestného poriadku, pretože

nevyužil svoje zákonné právo na podanie riadneho opravného prostriedku (odvolania proti rozsudku okresného súdu z 29. septembra 2011).

Uznesením okresného súdu sp. zn. 4 Nt 1/2013 zo 16. januára 2014 okresný súd povolil obnovu konania v trestnej veci sťažovateľa vedenej pod sp. zn. 2 T 180/2010 a zároveň zrušil výrok o treste rozsudku, ktorým mu bol uložený úhrnný trest odňatia slobody v trvaní dvanásť rokov, ako aj ďalšie rozhodnutia obsahovo nadväzujúce na zrušené rozhodnutie, pokiaľ vzhľadom na túto zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Okresný súd rozsudkom z 10. apríla 2014 sťažovateľa uznal vinným:

- zo zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 a 2 písm. d) Trestného zákona v súbehu so zločinom porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1 a 2 písm. b) a ods. 3 písm. a) Trestného zákona na skutkovom základe uvedenom v bode 1 rozsudku okresného súdu z 29. septembra 2011 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 3 To 104/2011 z 29. februára 2012;

- zo zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 a 2 písm. c) a d) Trestného zákona v súbehu so zločinom porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1 a 2 písm. b) a ods. 3 písm. a) Trestného zákona na skutkovom základe uvedenom v bode 2 rozsudku okresného súdu z 29. septembra 2011 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 3 To 104/2011 z 29. februára 2012;

- zo zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 a 2 písm. d) Trestného zákona v súbehu so zločinom porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1 a 2 písm. b) a ods. 3 písm. a) Trestného zákona na skutkovom základe uvedenom v bode 3 rozsudku okresného súdu z 29. septembra 2011 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 3 To 104/2011 z 29. februára 2012;

- zo zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 a 2 písm. c) a d) Trestného zákona v súbehu so zločinom porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1 a 2 písm. b) a ods. 3 písm. a) Trestného zákona na skutkovom základe uvedenom v bode 4 rozsudku okresného súdu z 29. septembra 2011 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 3 To 104/2011 z 29. februára 2012;

- z prečinu krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. a) a ods. 3 písm. b) Trestného zákona v súbehu so zločinom porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1 a 2 písm. b)

Trestného zákona na skutkovom základe uvedenom v bode 6 rozsudku okresného súdu z 29. septembra 2011 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 3 To 104/2011 z 29. februára 2012;

za čo bol odsúdený podľa § 188 ods. 2 Trestného zákona a § 38 ods. 2 Trestného zákona s prihliadnutím na poľahčujúcu okolnosť § 36 písm. l) a n) Trestného zákona a § 37 písm. h) a m) Trestného zákona a § 41 ods. 1 a 2 Trestného zákona k trestu odňatia slobody v trvaní 9 rokov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona bol pre výkon trestu zaradený do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Krajský súd svojím rozsudkom z 11. júna 2014 zrušil rozsudok okresného súdu z 10. apríla 2014 podľa § 321 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku a podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku sťažovateľovi na základe rozsudku okresného súdu z 29. septembra 2011 v bodoch 1, 2, 3, 4 a 6, ktorými bol uznaný vinným, uložil podľa § 188 ods. 2 Trestného zákona s prihliadnutím na poľahčujúce okolnosti uvedené v § 36 písm. l) a n) Trestného zákona a § 41 ods. 1 a 2 Trestného zákona úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 9 rokov. Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona krajský súd sťažovateľa na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. (rozsudok krajského súdu z 11. júna 2014 bol v čase rozhodovania ústavného súdu doručovaný stranám v konaní).

Argumentácia sťažovateľa v konaní spočíva v porušení jeho práva na obhajobu v jeho veci vedenej pod sp. zn. 2 T 180/2010, ktorou sa všeobecné súdy zúčastnené na rozhodovaní v jeho veci podľa neho vôbec nezaoberali.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že z už uvedeného prehľadu rozhodnutí vydaných v predmetnej veci, ako aj z ich obsahu je zrejmé, že sťažovateľ svoju argumentáciu týkajúcu sa porušenia ochrany jeho práv obhajoby predložil v rámci konania o jeho návrhu na povolenie obnovy konania vo veci vedenej pod sp. zn. 2 T 180/2010. V rámci konania po povolení obnovy konania súdy zúčastnené na rozhodovaní v predmetnej veci opätovne rozhodovali o treste sťažovateľa za skutky uvedené v bodoch 1, 2, 3, 4 a 6

rozsudku okresného súdu z 29. septembra 2011, z ktorých bol sťažovateľ týmto rozsudkom uznaný vinným.

Procesné pochybenie okresného súdu, ktorým vo svojom rozsudku z 10. apríla 2014 opätovne rozhodoval o vine sťažovateľa vo vzťahu k skutkom uvedeným v bodoch 1, 2, 3, 4 a 6 napriek skutočnosti, že rozsudok okresného súdu z 29. septembra 2011 bol zrušený len vo vzťahu k výroku o treste vzťahujúcom sa na tieto skutky, bolo podľa zistenia ústavného súdu odstránené na základe podaného odvolania rozsudkom krajského súdu z 11. júna 2014.

Podľa § 364 ods. 1 Trestného poriadku obnova konania, ktoré sa skončilo právoplatným rozsudkom alebo právoplatným trestným rozkazom, sa povolí, ak vyjdú najavo skutočnosti alebo dôkazy súdu skôr neznáme, ktoré by mohli samy osebe alebo v spojení so skutočnosťami a dôkazmi už skôr známymi odôvodniť iné rozhodnutie o vine alebo vzhľadom na ktoré by pôvodne uložený trest bol v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchatel'a, alebo uložený druh trestu by bol v zrejmom rozpore s účelom trestu, alebo vzhľadom na ktoré upustenie od potrestania alebo upustenie od uloženia súhrnného trestu by bolo v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchatel'a, alebo by bolo v zrejmom rozpore s účelom trestu.

Argumentáciu sťažovateľa týkajúcu sa porušenia jeho práv obhajoby podľa ústavného súdu nemožno považovať za novú skutočnosť, ktorá mu nebola známa už v pôvodnom konaní v jeho veci vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 2 T 180/2010 a krajskom súde pod sp. zn. 3 To 104/2001. Túto skutočnosť napokon potvrdzuje aj to, že uvedenú argumentáciu predložil preukázateľne aj v rámci podaného dovolania, o ktorom najvyšší súd rozhodol uznesením sp. zn. 2 Tdo 74/2012 z 11. decembra 2012. S ohľadom na uvedené sa všeobecné súdy zúčastnené na rozhodovaní v jeho veci v konaní po povolení obnovy konania nemali dôvod touto argumentáciou zaoberať, resp. túto argumentáciu správne vyhodnotili ako právne irelevantnú.

V súvislosti s námietkou sťažovateľa, podľa ktorej boli súdy zúčastnené na rozhodovaní v jeho povinné vysporiadať sa aj s uvedenou ním predloženou argumentáciou, ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v rámci ktorej

opakovane vyslovil, že odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvého aj druhého stupňa), ktoré stručne a jasne objasní skutkový stav a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na súdnu ochranu, resp. spravodlivý súdny proces (m. m. III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní pritom nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument, ktoré boli uplatnené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam na rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (napr. IV. ÚS 358/08).

S ohľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže sťažnosť sťažovateľa bola ústavným súdom odmietnutá, neprichádzalo už do úvahy, aby ústavný súd rozhodoval o jeho žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu, ako aj o jeho ďalších nárokoch uplatnených v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. septembra 2014